

Oponentský posudek na magisterskou diplomovou práci Matouše Hrbka v ateliéru Malba 1 (MgA. Robert Šalanda)

Název práce: Máš to, co vidíš před sebou, i v sobě?

Matouš Hrbek od svého středoškolského období (SPŠKS Hořice) pracuje systematicky s malbou.

Práci Matouše Hrbka sleduji již od doby jeho studia v ateliéru Malba 2 (Vladimír Skrepl, Milan Mikuláščík, Adéla Součková), který se před rokem transformoval. Účastnil se kolektivní zahraniční výstavy Přímo po křivolaké cestě / Walking Straight on a Crooked Path v náchodské galerii GVUN Jízdárna a letos vystavoval na samostatné výstavě v GVUN Malá. Zde jsem se mohl již s formováním jeho diplomové práce detailně seznámit.

V tomto období, během přípravy na diplomovou práci bylo zřejmé, že Matouš Hrbek usiluje o překonání svých pěstovaných malířských postupů, které v jeho podání vychází přednostně z kresby, ze záznamu. Tato kresba v různých formátech obsahově a materiálově reflektuje dění v periferním prostředí, které je prostředím sociální změny v čase. Zde se původní obsah, tvar, figura deformuje pod tlakem dění v centru společnosti (velkoměsta, centra moci), kde tato změna probíhá rychleji a radikálněji. Toto autorské vidění a systematická a konceptuální práce s kresbou je patrná z jeho písemné obhajoby, z našich diskuzí, z popsaných technik, postupů a úvah, z použitých materiálů.

Během transformace, překlenování různých období společnosti vzniká již citovaná deformace a znaky, případně vzpomínky, paměť, které nás vedou/navigují v průběhu těchto nekonečných změn. Jde vlastně o organický souboj o budoucí záznam/budoucí paměť, který zůstane pro přicházející generace, které ho ale budou dál tvarovat a deformovat.

Organický materiál v kontinuálním záznamu (v čase) a interpretaci (také v čase) se stává nástrojem analýzy společnosti a nástrojem její manifestace v rukách autora. Tento materiál během tohoto autorského vývoje generuje znaky, které jsou dále používány jako nástroje pro další malířskou a kresebnou analýzu vymezeného tématu. Periferní místa s člověkem (reprezentantem širší společnosti) jsou místy, materiálními, organickými a ideovými okraji jedné společnosti, vzorky, víceméně plně odkryté a dostupné, kde můžeme vývoj centra, jeho tep a důsledky sledovat v přímém přenosu v jeho „nahotě“. Tato periferní místa nalezneme dokonce v samotných centrech dění, stejně jako v takzvaných regionech mimo tato centra..

Matouš Hrbek se věnuje tématu, které je aktuální a je analyzováno humanitními obory vědy s ohledem na dynamiku současného světa a společenských vztahů, které jsou v trvalém napětí.

Existenciální, civilní, emocionální ideový rozměr jeho práce autor vědomě interpretuje v kontextu umění nejen současného, ale také moderního, avantgardního napříč vývojem světa vizuálního umění a napříč generacemi autorů, které v písemné obhajobě cituje. Tím se vědomě staví do polohy mimo proměnlivý mainstream současného vizuálního umění. Zároveň ale v jeho práci nalezneme většinu podstatných témat, která naše umělecká a neumělecká současnost řeší, včetně environmentálních otázek a dalších společenských otázek s nejednoznačnou odpovědí.

Diplomová práce rozšiřuje autorovu malířskou polohu o polohu sochařskou až konceptuální. K překonání formátu malby a momentálního záznamu reálií a momentálních ideí v plošném formátu autor zvolil kolorované reliéfy z konkrétního kmene stromu. Tato nemalířská změna vede k aplikování větší fyzické energie (práce), k jiné formě soustředění a rozvahy při tvorbě prostorové instalace, která otevírá nové nemalířské otázky pro autora a pro diváka. Otevírá se tak téma práce obecně, téma práce jako společenského fenoménu. Je to jakási hrana malířských možností, za kterými se rozevírá prostor k novému pojetí, nové úvahy, nový koncept, prostorové otázky. Tuto volbu považuji za úspěšnou a očekávám další posuny tímto směrem včetně nových materiálových možností, které nabízí. Samozřejmě v prostorových úvahách je autor stále v procesu nového dobrodružství, které si již v jiné instalační formě vyzkoušel například v Galerii SPZ v roce 2023.

Práce Matouše Hrbka balancuje mezi rozdílnými světy vnímání (2D/3D/dokument...) a zpracování a společenskými tématy, která spojuje do jednoho pevného souboru.

Doporučuji udělení titulu MgA. a hodnotím výborně.

V Náchodě 31.05.2025 vypracoval

MgA. Alexander Peroutka, Ph.D.